

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd
Titel	UDU alm. del, samrådsspørgsmål Z-Ø
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 9. februar i tidsrummet fra kl. 14.00 i Folketinget (som nr. 3 af i alt 4 samråd den dag)

1. Indledning

- Folketingets Uddannelsesudvalg har stillet tre spørgsmål om mobning i folkeskolen og om undervisningsmiljøvurderingerne.

2. Spørgsmål Z

Spørgsmål:

Hvad er status for kommunernes indsats i forhold til at prioritere indsatsen mod mobning i folkeskolen?

Svar:

- Den aktuelle status for indsatsen mod mobning fremgår af ”Termometerrapporten” fra Dansk Center for Undervisningsmiljø. Rapporten, som baserer sig på skoleelevers svar på et elektronisk spørgeskema, blev offentliggjort for ca. tre måneder siden.
- Jeg mener, det er værd at hæfte sig ved, at eleverne generelt er tilfredse med deres skole, og at de har et godt forhold til deres klassekammerater og deres klasselærer. Blandt eleverne i 4.-10. klasse er det kun 2 %, der angiver, at de slet ikke er glade for skolen.
- På spørgsmålet ”Er du inden for de sidste 2 måneder blevet mobbet af en eller flere elever på skolen?” har 83 % af 4-10. klasse-eleverne svaret ”Nej”, 11 % har svaret ”Ja, en enkelt gang”, 4 % har svaret ”Ja, flere gange” og 2 % har svaret ”Ja, mange gange”.
- Sammenlignes de seneste tal med de to foregående skoleårs tal er der hverken væsentligt flere eller væsentligt færre, der ifølge undersøgelserne føler sig mobbet.
- Der er ikke en definition af mobning i forhold til spørgsmålene. Det kan derfor ikke udelukkes, at der for de 11 %’s vedkommende, som har svaret, at de en enkelt gang er blevet mobbet, kan have været tale om drilleri og ikke mobning.
- Men procentdelen af elever, der føler sig mobbet, skal under alle omstændigheder ned. Det er ikke i orden, at 6 % har følt sig mobbet flere eller mange gange. Det går ud over eleverne personligt, og det går ud over fagligheden.

- Tallene fra ”Termometeret” indikerer samtidig dét positive, at skolernes arbejde med at forebygge og bekæmpe mobning er forholdsvis godt ifølge eleverne. Det harmonerer også med den kendsgerning, at der har været meget fokus på mobning i folkeskolen i de senere år – både lokalt og centralt.
- De undervisningsmiljøvurderinger, som skolerne skal udarbejde mindst hvert tredje år, medvirker til at sikre, at fokus fastholdes. Der er desværre nogle skoler, som endnu ikke opfylder kravene om undervisningsmiljøvurderinger. Jeg vil sørge for, at der bliver fulgt op på de udeståender, vi har med enkelte kommuner.
- I 2008 lancerede jeg sammen med skolens parter kampagnen ”Sammen mod mobning – for trivsel, tolerance og tryghed”. Kampagnens formål var at medvirke til at forebygge og bekæmpe mobning.
- Kampagnen blev evalueret i august 2009. Hovedparten blandt målgruppen – det vil sige elever, lærere, ledere, kommuner og forældre - mente, at kampagnen generelt havde haft en positiv indflydelse på indsatsen mod mobning.
- Kampagnen omfattede en lang række forskellige elementer, blandt andet en national antimobbeportal og oprettelse af Trivselsambassadører. Mobning blev også sat på den kommunalpolitiske dagsorden.
- Selve kampagnen sluttede sidste forår, men flere af de igangsatte initiativer er fortsat uafhængigt af kampagnen.
- Antimobbeportalen, som drives af Dansk Center for Undervisningsmiljø og til stadighed vedligeholdes og ajourføres, har til formål at samle og synliggøre væsentlige metoder og værktøjer til at forebygge og bekæmpe mobning. Portalen er den centrale platform for relevant viden på området, samler gode eksempler og formidler råd og direkte hjælp til alle folkeskolens interessenter.
- Lige nu kan man for eksempel læse om Skolernes Trivselsdag, som afholdes hvert år den første fredag i marts. I år bliver det den 5. marts. Skolernes trivselsdag er en national mærkedag, som skolen kan bruge til at synliggøre sit trivselsarbejde og markere, at skolen arbejder aktivt for at forebygge og bekæmpe mobning blandt eleverne.
- Kampagnens initiativ med Trivselsambassadører, som Skole og Samfund stod for, er det initiativ, der har involveret flest skoler. En opgørelse fra august sidste år viste, at på det tidspunkt var 1063 forældre fra 227 skoler uddannet eller under uddannelse til ambassadører.

- Et rundspørge blandt 98 skoleledere viste, at 100 % havde oplevet, at der havde været særligt fokus på temaet og 80 % kendte til kampagnen. Blandt medlemmer i skolebestyrelserne kendte 95 % ét eller flere af kampagneinitiativerne.
- Med ændringen af folkeskoleloven sidste år blev det lovpligtigt for skolebestyrelserne at fastsætte et værdiregelsæt for skolen. Mange skoler havde allerede et værdiregelsæt, og med lovkravet får vi de sidste skoler med.
- Værdiregelsættet skal indeholde retningslinjer for god adfærd og pejlemærker for, hvordan der opnås god trivsel for eleverne og de ansatte. Værdiregelsættet skal også indeholde en overordnet antimobbestrategi.
- Lige nu er et udkast til bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen i høring. I den bekendtgørelse vil nødvendigheden af skolernes indsats for at bekæmpe mobning blive tydeliggjort.
- I tilslutning til bekendtgørelsen har jeg sørget for, at ministeriet hurtigst muligt tager kontakt til folkeskolens parter med henblik på i fællesskab at udarbejde et katalog med gode eksempler på værdiregelsæt og eksempler på, hvilke sanktioner der kan anvendes over for elever, som udviser dårlig opførsel.
- Undersøgelser har vist, at på skoler, hvor der er et godt miljø, hvor man respekterer hinanden og hinandens forskelligheder, og hvor der er klare værdier og regler, er der langt mindre mobning.
- Undervisningsassistenter i klasserne er også en måde at skabe ro og trivsel på og dermed formindske mobning.
- Med de mange forskellige initiativer og lovgivningsmæssige ændringer mener jeg, at der er gjort og fortsat gøres en stor indsats – både centralt og lokalt - for at bekæmpe mobning.

3. Spørgsmål Æ

Spørgsmål:

Er det ministerens opfattelse at nuværende undervisningsmiljøvurderinger er et tilstrækkeligt redskab til at forhindre mobning på skolerne?

Svar:

- En undervisningsmiljøvurdering er en vurdering af skolen, hvor elevernes opfattelse af undervisningsmiljøet inddrages.

- Undervisningsmiljøvurderingen skal mindst indeholde
 - en kortlægning af det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø
 - en beskrivelse og vurdering af eventuelle undervisningsmiljøproblemer
 - udarbejdelse af en handlingsplan, hvor det fremgår, i hvilken takt og rækkefølge de eventuelle problemer skal løses, og
 - forslag til retningslinjer for opfølgning på handlingsplanen.
- Jeg mener, at undervisningsmiljøvurderingerne er et godt redskab i forhold til at kortlægge undervisningsmiljøet og til at rette op på forholdene, hvor det er nødvendigt. Det er ikke hensigten, at undervisningsmiljøvurderingerne skal fungere som det eneste redskab til at forhindre mobning.
- Undervisningsmiljøvurderingerne er heller ikke et håndhævelsesinstrument i sig selv. Men dét, at et problem som mobning er omtalt i undervisningsmiljøvurderingen, synliggør problemet og skaber opmærksomhed om det, sådan at der kan tages hånd om problemerne.
- Undervisningsmiljøvurderingerne kan derfor ikke stå alene i forhold til forebyggelse af mobning. Men vurderingerne skal spille sammen med de øvrige tiltag, som skolen iværksætter for at modgå mobning.
- Her er skolens ordensregler og værdiregelsæt målrettede værktøjer til at skabe god trivsel – og undgå mobning.

4. Spørgsmål Ø

Spørgsmål:

Hvilke muligheder har de elever, som udsættes for mobning og i den forbindelse oplever, at skolen ikke tager det tilstrækkelig seriøst?

Svar:

- Jeg mener, at alle de mange tiltag, der sker rundt omkring på skolerne tyder på, at problemet med mobning i høj grad tages seriøst.
- Lad mig eksempelvis nævne metodehåndbogen ”Er du *med* mod mobning? – 42 veje til bedre trivsel.” Den bog er alene blevet til, fordi en række praktikere fra skoleverdenen har formidlet deres bedste metoder mod mobning. Ideen kom fra en skoleleder i Kolding.

- Metodehåndbogen er i øvrigt en del af kampagnen ”Attention Mobning”, som var et samarbejdsprojekt mellem Danmarks Radio og Dansk Center for Undervisningsmiljø, og som Undervisningsministeriet har støttet økonomisk.
- Jeg kan selvfølgelig ikke afvise, at der sidder en enkelt skoleleder et eller andet sted, som ikke er tilstrækkelig opmærksom på mobbeproblemer på skolen. Men jeg tror, at risikoen for det er formindsket med kravet om, at skolebestyrelserne skal udarbejde skolens værdiregelsæt.
- Jeg vil også gøre opmærksom på, at de enkeltsager, som af og til dukker op i medierne, er med til at fastholde et konstant fokus på problemer med mobning, herunder fokus på skoler, som måske ikke hurtigt nok har taget hånd om eventuelle problemer.
- Elever og forældre, som er utilfredse med den måde, en skole håndterer en bestemt sag på, kan klage til skolelederen. Skolelederen udøver sine opgaver under ansvar over for kommunalbestyrelsen og skolebestyrelsen.
- Skolebestyrelsen kan også tage spørgsmål op om skolelederens beslutninger, for eksempel hvis skolebestyrelsen finder, at skolelederens beslutninger ikke er i overensstemmelse med de mål, rammer og principper, som kommunalbestyrelsen eller skolebestyrelsen har fastsat.
- Kommunalbestyrelsen vil ikke kunne behandle klager over skolelederens konkrete beslutninger over for en elev, men kommunalbestyrelsen kan som ansvarlig for sine folkeskoler behandle klager over skolelederens og lærernes optræden, herunder at skolen ikke tager mobbeproblemer på skolen seriøst.
- Elever og forældre vil derudover kunne indbringe en konkret sag for statsforvaltningen, der fører tilsyn med, at landets kommuner overholder gældende ret. En sag kan også indbringes for Folketingets Ombudsmand.
- Jeg vil gøre opmærksom på, at vi alle har et ansvar, når det drejer sig om mobning. Udover skolens ansvar har forældrene i høj grad et ansvar for at lære børnene at omgås andre på en respektfuld måde.